

ZAKON O VANPARNIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BiH

("Službene novine Federacije BiH", br. 2/1998, 39/2004, 73/2005, 80/2014 - dr. zakon i 11/2021)

I - OPĆE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak (u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Član 2

Opće odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadržanim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.

U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 3

Vanparnični postupak pokreće se prijedlogom fizičkog ili pravnog lica, kao i prijedlogom organa određenog ovim ili drugim zakonom.

Izuzetno, sud pokreće vanparnični postupak po službenoj dužnosti u slučajevima i pod uvjetima određenim ovim ili drugim zakonom.

Ako postupak nije pokrenuo organ koji je zakonom ovlašten da ga pokrene, sud će bez odlaganja obavijestiti taj organ da je postupak pokrenut na prijedlog ovlaštene osobe i odrediti mu rok za prijavljivanje sudjelovanja u postupku, te do isteka tog roka zastati sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Član 4

Sudionik u vanparničnom postupku je osoba koja je postupak pokrenula, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji sudjeluje u postupku na osnovu

zakonskog ovlaštenja da pokrene postupak, bez obzira na to da li je postupak pokrenula ili je kasnije stupila u postupak.

Svojtvo sudionika u postupku, s pravnim djelovanjem u određenoj pravnoj stvari, sud može izuzetno priznati i onim oblicima udruživanja koji nemaju svojstvo pravnog lica i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti sudionici u postupku, ako ispunjavaju uvjete iz Zakona o parničnom postupku i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi.

Predlagač u smislu ovog zakona je osoba, odnosno organ, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagača je osoba prema kojoj se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagača.

Član 5

U vanparničnom postupku sud po službenoj dužnosti poduzima mjere radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih osoba koje nisu u mogućnosti da se same brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.

Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti općinski organ uprave nadležan za poslove starateljstva (u daljnjem tekstu: organ starateljstva) o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske sudionika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira na to da li organ starateljstva sudjeluje u postupku.

Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati organ starateljstva da sudjeluje u postupku i odrediti mu rok u kome može prijaviti svoje sudjelovanje. Sud će zastati s postupkom za vrijeme dok ovaj rok ne istekne, ali organ starateljstva svoje pravo da sudjeluje u postupku može koristiti i poslije proteka tog roka.

Član 6

Organ starateljstva koji sudjeluje u postupku, i kad zakonom nije ovlašten da pokreće postupak, može da poduzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje sudionici nisu naveli, da predlaže izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Član 7

Izuzetno, sud može dozvoliti da sudionik koji nema poslovne sposobnosti, pored radnji na koje je zakonom ovlašten poduzima i druge radnje u postupku radi ostvarenja svojih prava i pravnih interesa, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posljedice tih radnji.

Član 8

U vanparničnim stvarima koje se odnose na osobna i obiteljska stanja sudionika, kao i u drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese kojima sudionici ne mogu raspolagati, sudionici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog sudionika, niti zaključiti sudske poravnane.

U postupku iz stava 1. ovog člana sud može utvrđivati i činjenice koje sudionici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među sudionicima nisu sporne, ako su od značaja za odlučivanje.

Član 9

Vanparnični postupak je javan.

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti.

Član 10

U vanparničnom postupku ne nastupa mirovanje postupka.

Član 11

O prijedlozima sudionika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom određeno, ili kada ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga održavanje ročišta cjelishodno.

Izostanak pojedinog sudionika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drugačije određeno.

Saslušanje pojedinih sudionika u postupku može se izvršiti i u odsustvu drugih sudionika.

Član 12

Prijedlog za pokretanje vanparničkog postupka može se povući do donošenja prvostepenog rješenja.

Prijedlog podnesen od više osoba povlači se njihovom suglasnom izjavom, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Prijedlog se može povući i nakon donošenja prvostepenog rješenja sve dok postupak nije pravomoćno okončan, ako se time ne vrijeđaju prava drugih sudionika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali sudionici na to pristanu.

Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostepenog rješenja, prvostepeni sud će rješenje ukinuti i postupak obustaviti.

Smatrat će se da je prijedlog povučen kad predlagač ne dođe na prvo ročište ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opće poznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud može uvažiti i bez izjašnjavanja ostalih sudionika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju prijedloga.

U slučajevima iz st. 1. i 5. ovog člana, ostali sudionici koji su zakonom ovlašćeni da pokrenu postupak mogu predložiti da se postupak nastavi. Prijedlog za nastavak postupka može se podnijeti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o povlačenju prijedloga.

Član 13

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika mjesno nadležan je sud na čijem području osoba u čijem interesu se postupak vodi ima prebivalište, a ako nema prebivalište, sud na čijem području ta osoba ima boravište, ako zakonom nije drugačije određeno.

U drugim vanparničnim stvarima mjesno je nadležan sud na čijem području predlagatelj ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kada se u vanparničnom postupku odlučuje o nepokretnosti, isključivo je nadležan sud na čijem se području nepokretnost nalazi, a ako se nepokretnost nalazi na području više sudova nadležan je svaki od tih sudova.

Član 14

U vanparničnom postupku sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije na prvom ročištu, a ako ročište nije održano, do poduzimanja prve radnje koju je po pozivu suda sudionik poduzeo.

Ako se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima je mjesna nadležnost suda zasnovana, sud koji vodi postupak može predmet ustupiti sudu koji je prema izmijenjenim okolnostima mjesno nadležan, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti, ili ako je to u interesu osobe pod posebnom zaštitom.

Kada se predmet ustupa drugom sudu u interesu osobe pod posebnom zaštitom, sud će prije ustupanja predmeta pozvati organ starateljstva da u određenom roku da svoje mišljenje o cjelishodnosti ustupanja. Ako organ starateljstva u ostavljenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja vodeći računa o interesima osobe pod posebnom zaštitom.

Član 15

Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustavit će vanparnični postupak.

Postupak će se po pravomoćnosti rješenja iz stava 1. ovog člana nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

Član 16

U vanparničnom postupku u prvom stupnju odlučuje sudija pojedinac, ako zakonom nije drugačije određeno.

Pojedine radnje u postupku može da poduzima i stručni suradnik u sudu kad je to zakonom određeno. Zapisnik o tim radnjama potpisuju stručni suradnik i zapisničar koji je sastavio zapisnik.

U postupcima proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti, dozvole za zaključivanje braka, raspravljanja ostavštine, upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima, uređenja međa, čuvanja isprava i sudskog depozita, kao i u drugim postupcima, ako je to propisano posebnim zakonom, može postupati i odlučivati stručni saradnik.

Stručni saradnik, u postupcima iz stava 3. ovog člana, može preduzimati sve radnje za koje je ovim Zakonom predviđeno da ih preduzima sudija pojedinac.

Član 17

U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba, kao i rješenje drugostepenog suda, mora biti obrazloženo.

Član 18

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 19

Žalba zadržava izvršenje rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud iz važnih razloga može odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, kada je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud može po službenoj dužnosti, a radi zaštite prava drugih sudionika po njihovom prijedlogu, odrediti da se položi osiguranje u gotovom novcu. Kada to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju, davanje osiguranja može se odrediti i u drugom obliku.

Član 20

Prvostepeni sud može povodom blagovremeno izjavljene žalbe novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako utvrdi da je žalba osnovana, a time se ne vrijeđaju prava drugih sudionika koja se zasnivaju na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, žalbu, zajedno sa spisima, dostavit će drugostepenom sudu na odlučivanje bez obzira na to da li je žalba podnesena u zakonom određenom roku.

Drugostepeni sud može odlučiti i o neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako se time ne vrijeđaju prava drugih osoba koja se zasnivaju na tom rješenju.

Član 21

Kada odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje, ako zakonom nije drugačije određeno.

Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno djelovanje samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Član 22

Ako su među sudionicima postupka sporne činjenice važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom sud će uputiti onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 23

Ako sudionik postupka koji je upućen na parnicu ili postupak pred upravnim organom u roku, koji ne može biti duži od 30 dana, pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, vanparnični postupak će se prekinuti do pravomoćnog okončanja parničnog, odnosno upravnog postupka.

Ako ni jedan od sudionika u postupku do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, sud će završiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je sudionik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom.

Član 24

Kada se rješenjem suda mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika ili njihova prava i dužnosti, pravne posljedice rješenja nastaju kada ono postane pravomoćno.

Izuzetno, sud može odlučiti da pravne posljedice rješenja nastupaju prije pravomoćnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom.

Pravomoćno rješenje kojim se mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika bez odlaganja se dostavlja organu uprave nadležnom za vođenje matičnih knjiga rođenih za tu osobu.

Član 25

Pravomoćnost rješenja donesenog u vanparničnom postupku ne sprečava sudionika da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom, kada mu je to pravo priznato zakonom.

Član 26

U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o stambenim stvarima i o naknadi za ekspropiriranu nepokretnost protiv pravomoćnog rješenja donesenog u drugom stupnju dopuštena je revizija.

Član 27

Ako postoje uvjeti iz člana 20. ovog zakona, sud će po prijedlogu za ponavljanje postupka prethodno postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj žalbi. Ukoliko dugostepeni sud utvrdi da ti uvjeti ne postoje, vratit će predmet prvostepenom sudu radi postupanja po prijedlogu.

Protiv rješenja kojim je postupak pravomoćno završen prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti ako je sudioniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom.

Član 28

O troškovima postupka u stvarima koje se odnose na osobno i obiteljsko stanje sudionika sud odlučuje po slobodnoj ocjeni, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, s tim što se u pogledu troškova postupka koji su prouzrokovani sudjelovanjem organa starateljstva u vanparničnom postupku primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava sudionika, sudionici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu

o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki sudionik.

U vanparničnim stvarima iz stava 2. ovog člana sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi sudionik u čijem se interesu postupak vodi, odnosno sudionik koji je svojim ponašanjem isključivo dao povod za pokretanje postupka.

II - UREĐENJE OSOBNIH STANJA

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Član 29

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Član 30

Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:

- 1) organa starateljstva,
- 2) tužitelja,
- 3) bračnog druga, djeteta i roditelja osobe koja predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- 4) djeda, bake, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno žive u istom obiteljskom domaćinstvu sa osobom za koju se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- 5) osobe kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ona može da shvati značaj i pravne posljedice svoga prijedloga,
- 6) drugih osoba ukoliko je to predviđeno zakonom.

Postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

Član 31

Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 32

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti organ nadležan za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Član 33

O pokretanju postupka obavještava se općinska služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Član 34

Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva.

Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Član 35

O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smješteno u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u daljnjem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj ustanovi održavati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Član 36

Osobu prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Vještačenje se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 37

Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasuđivanje osobe kojoj se oduzima poslovna sposobnost po mišljenju vještaka medicinske struke neophodno da se ona smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ova osoba privremeno, ali najduže tri mjeseca bude smještena u takvoj ustanovi.

Ako se zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana nalazi van područja suda koji sprovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadležnog suda.

Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba.

Član 38

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

Član 39

Sud može odložiti donošenje rješenja o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.

Sud će odložiti donošenje rješenja iz stava 1. ovog člana ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.

Donošenje rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.

Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebom alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Član 40

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba iz člana 30. ovog zakona, sprovesti postupak i ovisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagača potpuno ili djelomično vraća poslovna sposobnost.

Član 41

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Član 42

Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osobe koje su učestvovala u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči.

Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 43

Pravomoćno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Član 44

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.

2. Zadržavanje duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi

Član 45

U postupku zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi sud odlučuje o zadržavanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi kada je zbog prirode bolesti neophodno da ta osoba bude ograničena u slobodi kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, kao i njenom otpuštanju kad prestanu razlozi zbog kojih je zadržana.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od sedam dana.

Član 46

Zdravstvena ustanova može primiti na liječenje duševno bolesnu osobu, uz njenu suglasnost, ako je prema prirodi bolesti u stanju da da takvu suglasnost.

Suglasnost iz stava 1. ovog člana daje se u pismenom obliku pred ovlašćenim organom zdravstvene ustanove, uz prisustvo dvije punoljetne osobe, koje su poslovno sposobne i pismene, a nisu zaposlene u toj zdravstvenoj ustanovi i nisu krvni srodnici primljene osobe u pravoj liniji, u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stupnjem, po tazbini do drugog stupnja, ni njegov bračni drug, kao ni osoba koja ga je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Ako je osobi iz stava 1. ovog člana ograničena sloboda kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, zdravstvena ustanova je dužna da u roku od 24 sata o tom obavijesti sud podnošenjem pismene obavijesti na način propisan članom 47. ovog zakona.

Član 47

Kad zdravstvena ustanova primi na liječenje duševno bolesnu osobu bez njene suglasnosti ili bez odluke suda, dužna je da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, pismeno obavijesti sud na čijem području se nalazi ta ustanova.

Obavijest iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o primljenoj osobi i osobi koja ju je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Uz obavijest zdravstvena ustanova dostavlja sudu, po mogućnosti, podatke o prirodi i stupnju bolesti sa raspoloživom medicinskom dokumentacijom.

Član 48

Zdravstvena ustanova je dužna da postupi sukladno odredbama člana 47. ovog zakona i u slučaju kad osoba koja je primljena u zdravstvenu ustanovu uz svoju suglasnost opozove datu suglasnost a ovlašćena osoba ili organ te zdravstvene ustanove smatra da je potrebno njeno daljnje zadržavanje.

Rok za obavještavanje suda teče od dana opozivanja date suglasnosti.

Član 49

Obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadržana u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Član 50

Ako prijem u zdravstvenu ustanovu nije izvršen na osnovu odluke nadležnog suda, sud na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova dužan je odmah po prijemu obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona, ili kada na drugi način sazna za boravak duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi bez njene suglasnosti, po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 51

Nakon pokretanja postupka o zadržavanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi sud će poduzeti mjere da tu osobu odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti i da da nalaz i mišljenje o duševnom stanju i sposobnosti za rasuđivanje.

Član 52

Sud je dužan da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i da sasluša sve osobe koje imaju saznanje o bitnim činjenicama.

Ukoliko je to moguće i ako to neće štetno utjecati na zdravlje duševno bolesne osobe, sud će saslušati i tu osobu.

Član 53

Po završenom postupku sud je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana, da donese rješenje kojim će odlučiti da li se osoba zadržana u zdravstvenoj ustanovi može i dalje zadržavati ili će se pustiti iz zdravstvene ustanove.

O svojoj odluci sud obavještava organ starateljstva.

Član 54

Kad sud odluči da se primljena osoba zadrži u zdravstvenoj ustanovi, odredit će i vrijeme zadržavanja, koje ne može biti duže od jedne godine.

Zdravstvena ustanova je dužna da sudu, po potrebi, dostavlja izvještaje o promjenama u zdravstvenom stanju zadržane osobe.

Član 55

Ako zdravstvena ustanova ocijeni da zadržana osoba treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog rješenjem suda, dužna je da 30 dana prije isteka tog vremena predloži sudu produženje zadržavanja.

Član 56

Sud može i prije isteka vremena određenog za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi, po službenoj dužnosti ili na prijedlog zadržane osobe, njenog staratelja kao i osobe, odnosno organa iz člana 30. ovog zakona, da odluči o puštanju osobe iz zdravstvene ustanove, ako utvrdi da se njeno zdravstveno stanje poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za daljnje zadržavanje.

Član 57

Rješenje iz čl. 55. i 56. ovog zakona sud donosi na osnovu ponovnog pregleda zadržane osobe i u postupku provedenom na isti način kao i kad je vođen postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 58

Protiv rješenja o zadržavanju u zdravstvenoj ustanovi i puštanju iz ove ustanove žalbu mogu izjaviti: zdravstvena ustanova koja je zadržala duševno bolesnu osobu, zadržana osoba, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik i organ starateljstva i to u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba ne zadržava izvršenje, ako sud iz opravdanih razloga drugačije ne odluči.

Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 59

Troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadržana osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području zadržana osoba ima boravište.

3. Proglašenje nestalih osoba umrlim i dokazivanje smrti

Član 60

U postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti sud odlučuje o proglašenju nestalih osoba umrlim i o dokazivanju smrti.

Član 61

Umrlom osobom proglast će se:

- 1) osoba o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg je rođenja proteklo šezdeset godina,
- 2) osoba o čijem životu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a za koju je vjerovatno da više nije živa,
- 3) osoba koja je nestala u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, požaru, poplavi, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka takve opasnosti,

4) osoba koja je nestala u toku rata ili u vezi sa ratnim događajima, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstava.

Rokovi iz tač. 1. i 2. stava 1. ovog člana računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba nesumnjivo bila živa, a ako se taj dan ne može tačno utvrditi, ti rokovi počinju teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestala osoba, prema posljednjim vijestima, bila živa.

Član 62

Smrt neke osobe može se dokazivati po odredbama ovog zakona samo kad se smrt ne može dokazati ispravama predviđenim propisima o matičnim knjigama.

U postupku dokazivanja smrti shodno će se primijeniti odredbe o proglašenju nestalih osoba umrlim, s tim što oglasni rok ne može biti kraći od 15, niti duži od 30 dana.

Član 63

Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadležan je sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imala prebivalište, sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište.

Član 64

Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom i prijedlog za dokazivanje smrti može podnijeti svako fizičko i pravno lice koje za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organ.

Prijedlog iz stava 1. ovog člana sadrži naročito: naziv suda, ime i prezime osobe za koju se predlaže da se proglasi umrlom, odnosno čiju smrt treba dokazati, datum rođenja i posljednje prebivalište, odnosno boravište te osobe, činjenice na kojima se zasniva prijedlog, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, pravni interes predlagača za podnošenje prijedloga, ime i prezime odnosno naziv predlagača i njegovu adresu.

Uz prijedlog se podnosi izvod iz matične kniige rođenih za osobu za koju se prijedlog podnosi.

Član 65

Po prijemu prijedloga iz člana 64. ovog zakona sud će, po potrebi, saslušati predlagače i svjedoke, pribaviti potrebne podatke i izvještaje i zatražiti od organa starateljstva da osobi na koju se prijedlog odnosi odredi staratelja.

Ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, donijet će rješenje kojim će prijedlog odbaciti.

Ako sud ocijeni da su ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, objavit će u "Službenim novinama Federacije BiH" oglas da je postupak pokrenut. U oglasu o pokretanju postupka za proglašenje nestale osobe umrlom navest će bitne okolnosti na kojima se prijedlog temelji, nestala osoba pozvati da se javi, a ostale osobe kojima su poznati bilo kakvi podaci o životu ili smrti nestalog pozvati da to jave sudu u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa.

Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti neke osobe treba da sadrži naznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je ta osoba umrla i poziv osobama koje o tome nešto znaju

da to jave sudu u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 66

Po isteku roka označenog u oglasu sud će saslušati staratelja, a po potrebi i predlagača i, nakon što sprovede i druge dokaze, odlučit će o prijedlogu.

Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti da se nestala osoba proglasi umrlom, odnosno da se utvrdi smrt, donijet će rješenje kojim se prijedlog odbija.

Član 67

U rješenju kojim se nestala osoba proglašava umrlom, odnosno kojim se utvrđuje smrt, naznačit će se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i sat koji se ima smatrati kao vrijeme smrti nestale osobe.

Kao dan smrti smatra se dan kada je nestala osoba vjerovatno umrla ili dan koji vjerovatno nije preživjela. Ako taj dan ne može da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije isteka roka iz člana 61. ovog zakona.

Član 68

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju žalbu mogu izjaviti predlagači i staratelj osobe koja je nestala, odnosno osobe za koju se smrt dokazuje.

Član 69

Pravomoćno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom, odnosno dokazivanju smrti sud će dostaviti općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga, radi upisa u matičnu knjigu umrlih.

Član 70

Ako je osoba koja je proglašena umrlom živa ili je umrla drugog dana, a ne onog dana koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, svako fizičko i pravno lice koje za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organi mogu zahtijevati od suda da se rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom stavi van snage, odnosno preinači.

O pokretanju postupka u slučajevima iz stava 1. ovog člana bez odlaganja će se obavijestiti sud koji je nadležan za raspravljanje ostavštine te osobe. Postupak za raspravljanje ostavštine koji je u toku prekinut će se, a ako je ostavština pravomoćno raspravljena i ako je izvršen upis u zemljišne knjige ili druge javne knjige o nepokretnostima, naredit će se da se u ove knjige stavi zabilježba o pokretanju postupka za stavljanje van snage, odnosno preinačenje rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

Član 71

Ako se utvrdi da je nestala osoba koja je proglašena umrlom živa ili je umrla drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, sud će staviti van snage, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.

Ako sud na osnovu sprovedenog postupka ocijeni da nema mjesta stavljanju van snage ili preinačenju ranijeg rješenja, dostavit će pravomoćno rješenje o tome sudu nadležnom za raspravljanje ostavštine radi daljnjeg postupanja, odnosno brisanja zabilježbe u zemljišnoj knjizi i drugim javnim knjigama o nepokretnostima.

Član 72

Ako se osoba proglašena za umrlu javi sudu i predloži da se stavi van snage rješenje kojim je proglašena umrlom, sud će, pošto utvrdi njenu istovjetnost sa osobom koja je proglašena umrlom, bez daljnog postupka, staviti van snage to rješenje.

Pravomoćno rješenje o stavljanju van snage ili preinačenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom dostavit će se općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matične knjige, sudu nadležnom za raspravljanje ostavštine i organu starateljstva.

Član 73

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti snosi predlagač.

III - UREĐENJE OBITELJSKIH ODNOSA

1. Dozvola za zaključenje braka

Član 74

U postupku davanja dozvole za zaključenje braka, sud odlučuje o davanju dozvole za zaključenje braka između određenih osoba kada je zakonom propisano da se brak između njih može zaključiti samo na osnovu dozvole suda.

Član 75

Postupak za davanje dozvole za zaključenje braka pokreće se na prijedlog maloljetne osobe.

Prijedlog za pokretanje postupka sadrži osobne podatke o osobama koje žele da zaključe brak, osobne podatke o roditeljima predlagača, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Član 76

Sud će na odgovarajući način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđenje da li postoji slobodna volja i želja maloljetnika da zaključe brak, kao i da li je maloljetna osoba tjelesno i duševno sposobna za vršenje prava i dužnosti koje proizilaze iz braka.

Prije donošenja rješenja sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje organa starateljstva, saslušati će predlagače i osobu s kojom želi da zaključi brak, roditelja ili staratelja, odnosno usvojitelja predlagača, a po potrebi može da izvede i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijenit će da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo.

Sud će, po pravilu, saslušati predlagača bez prisustva ostalih sudionika u postupku.

Sud je dužan da utvrdi i osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu sa kojom predlagač želi da zaključi brak.

U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti obitelji, kao i o važećim shvatanjima sredine u kojoj žive osobe koje žele da zaključe brak.

Član 77

Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču i osobi sa kojom predlagač želi da zaključi brak, roditeljima, odnosno starateljima predlagača i nadležnom organu starateljstva.

Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču.

Član 78

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka, žalbu mogu da izjave svi sudionici u postupku iz stava 1. člana 77. ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole žalbu može izjaviti samo predlagač.

Član 79

Osobe kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Član 80

Prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka može se povući do pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

2. Produženje i prestanak roditeljskog prava

Član 81

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava sud odlučuje o produženju i prestanku roditeljskog prava kada je to zakonom propisano.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga.

Član 82

Postupak za produženje i prestanak roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja ili organa starateljstva.

Član 83

Osoba nad kojom se produžuje roditeljsko pravo ili se određuje prestanak tog prava, u postupku iz člana 82. ovog zakona, zastupa poseban staratelj kojeg odredi organ starateljstva ili privremeni zastupnik kojeg odredi sud koji sprovodi postupak za produženje ili prestanak roditeljskog prava.

Član 84

Sud će po službenoj dužnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi donošenja rješenja sud će održati ročište, na koje će pozvati predlagača, organ starateljstva i roditelje osobe iz člana 83. ovog zakona, bez obzira na to da li su oni predložili pokretanje postupka, a na ročištu obavezno saslušati roditelje i predstavnike organa starateljstva, te pribaviti mišljenje o cjelishodnosti produženja roditeljskog prava.

Stanje duševnog zdravlja i sposobnosti osobe iz člana 83. ovog zakona utvrđuju se na način određen u članu 36. ovog zakona.

Član 85

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

3. Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Član 86

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava sud odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kada je to zakonom određeno.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga.

Član 87

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja, odnosno usvojitelja koji ima roditeljsko pravo ili organa starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava pokreće se i na prijedlog roditelja kojem je bilo oduzeto to pravo.

Član 88

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa starateljstva, sud će bez odlaganja obavijestiti ovaj organ o pokretanju postupka i pozvati ga da sudjeluje u postupku.

Član 89

Sud će, po službenoj dužnosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi utvrđivanja bitnih činjenica sud će održati ročište na koje će pozvati predlagača, organ starateljstva, oba roditelja i staratelja osobe čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljsko pravo.

Sud je obavezan da sasluša roditelje, a maloljetnik se saslušava samo kad je to neophodno i nije štetno za njegovo duševno zdravlje.

Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava sud će uzeti u obzir i želje maloljetnika, ako je sposoban da ih izrazi.

Član 90

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

IV - UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

1. Raspravljanje ostavštine

Čl. 91-145*

(prestalo da važi)

2. Određivanje naknade za ekspropisane nepokretnosti

Član 146

U postupku određivanja naknade za ekspropiriranu nepokretnost sud određuje visinu naknade za ekspropiriranu nepokretnost kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadležnom službom odnosno organom nisu postigli sporazum o naknadi za ekspropiriranu nepokretnost.

Član 147

Ako učesnici ne postignu sporazum o naknadi za ekspropiriranu nepokretnost u roku od dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, nadležna služba, odnosno organ uprave dostavit će pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima i dokazima o isplati vlasniku ponuđenog iznosa naknade ili o njegovom polaganju u depozit suda na čijem se području nalazi ekspropirana nepokretnost, radi određivanja naknade.

Organ iz stava 1. ovog člana može i prije isteka roka od dva mjeseca dostaviti rješenje o eksproprijaciji sa spisima nadležnom sudu, ako iz izjava sudionik utvrdi da se ne može postići sporazum o naknadi.

Ako nadležna služba odnosno organ ne postupi po odredbama stava 1. ovog člana, sudionici se mogu neposredno obratiti nadležnom sudu sa zahtjevom za određivanje naknade.

Član 148

Postupak određivanja naknade za ekspropiriranu nepokretnost sud vodi po službenoj dužnosti.

Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka pred sudom.

Član 149

Sud će odrediti ročište na kojem će omogućiti sudionicima da se izjasne o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima o vrijednosti nepokretnosti, koji se pribavljaju po službenoj dužnosti.

Sud će na ročištu izvesti i druge dokaze koje učesnici predlože, ako utvrdi da to ima značaja za određivanje naknade, a po potrebi odredit će i vještačenje.

Član 150

Troškove postupka određivanja naknade za ekspropirane nepokretnosti snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Član 151

Ako sudionici zaključe sporazum da se naknada za ekspropiriranu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili stana, sporazumom će se odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obaveza. Ako taj rok ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok o iseljenju iz ekspropirane zgrade, odnosno stana kao posebnog dijela zgrade, prema zakonu kojim je uređena eksproprijacija.

Odredba stava 1. ovog člana shodno se primjenjuje i na zemljoradnika kad mu je po sporazumu s korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev naknada za ekspropirano poljoprivredno zemljište određena davanjem u vlasništvo druge nepokretnosti.

Član 152

Nakon što utvrdi bitne činjenice sud donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropiriranu nepokretnost.

Ako sudionici zaključe sporazum o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će svoje rješenje temeljiti na njihovom sporazumu, ukoliko utvrdi da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uređeni vlasnički odnosi na nepokretnostima.

Član 153

Odredbe o postupku određivanja naknade za ekspropiriranu nepokretnost shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nepokretnost na kojoj je izgubio pravo vlasništva ili drugo stvarno pravo.

3. Upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima

Član 154

U postupku za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima sud uređuje način upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima suvlasnika, sukorisnika i drugih suposjednika iste stvari.

Član 155

Postupak za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima pokreće se na prijedlog osobe koja smatra da joj je povrijeđeno pravo upravljanja ili korištenja zajedničke stvari.

Prijedlog sadrži podatke o zainteresiranim osobama i o stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem području se stvar nalazi, a ako se stvar nalazi na području više sudova, prijedlog se može podnijeti svakom od tih sudova.

Član 156

Po prijemu prijedloga sud će zakazati ročište, na koje će pozvati sve zainteresirane osobe, ukazat će im na mogućnost sporazuma i pomoći im da sporazumno urede način upravljanja, odnosno korištenja zajedničke stvari.

Sporazum zainteresiranih osoba sud će nakon što im predoči prirodu i pravno djelovanje sudskog poravnanja, unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Član 157

Ako se zainteresirane osobe ne sporazumiju, sud će provesti potrebne dokaze i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način upravljanja ili korištenja zajedničkom stvari po odgovarajućim propisima o materijalnom pravu, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

Kad se prijedlogom traži uređenje korištenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresirane osobe koristiti posebno, a koje zajednički, način korištenja zajedničkih prostorija, kao i na koji način će se snositi troškovi korištenja prostorija.

Član 158

Kad je među zainteresiranim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

Ako predlagač ne pokrene postupak u roku iz stava 1. ovog člana, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Sud može, do donošenja odluke nadležnog organa, privremeno urediti odnose zainteresiranih osoba u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkom stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se spriječila šteta, samovlašće ili očita nepravda za pojedine zainteresirane osobe.

Odredbe iz stava 3. ovog člana primjenit će se i kad su zainteresirane osobe suposjednici stvari koji ne raspolazu dokazima o zakonitom osnovu sticanja posjeda.

Član 159

Zainteresirane osobe mogu u parnici ili u drugom postupku ostvarivati svoja prava u odnosu na stvar o čijem je upravljanju i korištenju pravomoćno odlučeno u postupku upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima.

Član 160

Odredbе ovog zakona o upravljanju i korištenju zajedničkim stvarima primjenjuju se i na vlasnike i posjednike posebnih dijelova zgrada u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkim dijelovima zgrade koji služe zgradi kao cjelini ili samo nekim posebnim dijelovima zgrade, u kom slučaju se zainteresiranim osobama smatraju samo vlasnici tih dijelova zgrade, ako se uređivanjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasnika drugih dijelova zgrade.

Odnosi između vlasnika posebnih dijelova zgrade uređuju se sukladno propisima o pravima na posebnim dijelovima zgrade.

4. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

Član 161

U postupku diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i nekretnina.

Član 162

Postupak diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu može prijedlogom pokrenuti suvlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.

Prijedlog sadrži podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika. Za nepokretnost moraju se navesti zemljišno-knjižni ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nepokretnosti.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili nekretnina nalazi, a ako se stvari ili nekretnina u suvlasništvu nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Član 163

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, da je sporna veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili da je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

Ako predlagač u roku iz stava 1. ovog člana ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Član 164

Sud će po prijemu prijedloga zakazati ročište na koje će pozvati sve suvlasnike i osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Član 165

Ako suvlasnici ili osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo u toku postupka postignu poravnanje o uvjetima i načinu diobe, sud će poravnanje unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Član 166

Ako osobe iz člana 165. ovog zakona ne postignu poravnanje o uvjetima i načinu diobe, sud će ih saslušati, provesti potrebne dokaze, a kad je to nužno i vještačenje, pa će na temelju rezultata cjelokupnog postupka, sukladno odgovarajućim propisima materijalnog prava, donijeti rješenje o diobi stvari ili nekretnina u suvlasništvu, vodeći računa da zadovolji opravdane zahtjeve i interese suvlasnika i osoba koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Pri odlučivanju kome treba da pripadne određena stvar sud će naročito imati u vidu posebne potrebe pojedinih suvlasnika zbog kojih ta stvar treba da pripadne tom suvlasniku.

Ako se dioba stvari ima izvršiti njenom prodajom, prodaja će se dozvoliti i izvršiti po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Član 167

Rješenje o diobi sadrži: predmet, uvjete i način diobe, podatke o fizičkim dijelovima stvari i pravima koja su pripadala pojedinom suvlasniku, kao i prava i obaveze suvlasnika utvrđene diobom.

Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja služnosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena između suvlasnika.

5. Uređenje međa

Član 168

U postupku uređenja međa sud uređuje među između susjednih nepokretnosti kad su međašnji znaci uništeni, oštećeni ili pomjereni.

Član 169

Prijedlog za uređenje međa između susjednih zemljišnih parcela može podnijeti svaki od vlasnika, odnosno posjednika tih parcela a kada je to zakonom određeno i ovlaštenu organ.

Prijedlog sadrži podatke o vlasnicima, odnosno posjednicima susjednih parcela, zemljišnim parcelama između kojih se međa uređuje, sa oznakama tih parcela iz zemljišnih i katastarskih knjiga, razloge zbog kojih se postupak pokreće, kao i vrijednost sporne međašnje površine.

Član 170

Po prijemu prijedloga sud može zakazati ročište u sudu na koje će pozvati sudionike radi pokušaja sporazumnog uređenja međa.

Ako sudionici ne postignu sporazum, sud će zakazati ročište na spornom mjestu, na koje će, pored sudionika pozvati vještaka geodetske, odnosno druge odgovarajuće struke, a po potrebi i predložene svjedoke.

Uz poziv za ročište sudionici se pozivaju da podnesu sve isprave, skice i druge dokaze od značaja za uređenje međa. U pozivu će se sudionici upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Član 171

Ako predlagač ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, ročište će se održati ukoliko to predloži protivnik predlagača.

Ako niko ne predloži održavanje ročišta, smatra se da je prijedlog povučen.

Član 172

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost ne prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, sud će utvrditi među na osnovu jačeg prava, a ako to nije moguće, na osnovu posljednjeg mirnog posjeda. Ukoliko se spor ne može riješiti ni na ovaj način, sud će spornu međašnju površinu podijeliti po pravičnosti.

Ako sudionici predhodno o tome postignu sporazum, sud može među urediti i na osnovu važećih katastarskih planova.

Sud može urediti među po jačem pravu bez obzira na vrijednost međašnje površine, ako sudionici o tome prethodno postignu sporazum.

Član 173

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stava 3. člana 172. ovog zakona, sud će predlagača uputiti na parnicu i obustavit će vanparnični postupak.

Član 174

Na ročištu za uređenje međa sud će na spornom mjestu utvrditi među između zemljišnjih parcela sudionika i obilježiti je trajnim i vidnim međašnjim znacima.

O radnjama poduzetim na ročištu za uređenje međa sastavlja se zapisnik, u koji se unosi naročito: opis zatečenog stanja i sadržaj izjava sudionika, vještaka i svjedoka. Uz zapisnik se prilažu: skica zatečenog stanja i skica stanja uspostavljenog uređenjem međa.

Član 175

U rješenju o uređenju međa sud opisuje među između zemljišnjih parcela sudionika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Član 176

Sud neće uređivati među na građevinskom zemljištu na kome ne postoji pravo vlasništva, osim u slučaju kad nije izvršena parcelizacija zemljišta po odredbama zakona kojim je regulirano prostorno uređenje.

V - UREĐENJE DRUGIH VANPARNIČNIH STVARI

1. Sastavljanje i ovjeravanje sadržine isprava

Član 177

U postupku za sastavljanje ili ovjeravanje sadržine isprave sud sastavlja i ovjerava ispravu kad je za nastanak prava ili punovažnog pravnog posla potrebno postojanje javne isprave.

Sukladno odredbi stava 1. ovog člana sastavlja se i sudski testament.

Član 178

Za sastavljanje ili ovjeravanje isprave mjesno je nadležan svaki stvarno nadležni sud.

Ispravu sastavlja ili ovjerava sudac.

Član 179

Isprava se sastavlja u sudu, a van suda kada sudionik nije u mogućnosti da dođe u sud ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Član 180

Prije sastavljanja isprave sudac utvrđuje identitet predlagača.

Kad sudac ne poznaje predlagača osobno, njegov identitet utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom svjedoka, čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.

Član 181

Ako je predlagač nepismen ili nijem, ili slijep, ili ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu, sastavljanje isprave vrši se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudac osobno poznaje ili čiji je identitet utvrdio javnim ispravama sa fotografijom.

Član 182

Ako predlagač ne zna jezik na kome se sastavlja isprava, sudac će ispravu sastaviti uz učešće sudskog tumača.

Ako je predlagač gluhonijem ili slijep, sudac će ispravu sastaviti uz učešće tumača koji se sa predlagačem može sporazumjeti.

Član 183

Svjedoci pri sastavljanju isprava, mogu biti osobe koje su pismene i koje poznaju službeni jezik i jezik predlagača, a ako je predlagač nijem, i da se s njim mogu sporazumjeti.

Član 184

Kada utvrdi da postoje uvjeti iz člana 183. ovog zakona, sudac utvrđuje da li postoji slobodna volja da se zaključi pravni posao.

Sudac je dužan da sudionicima objasni smisao pravnog posla, da im ukaže na njegove posljedice i da ispita da li je pravni posao dozvoljen, odnosno da nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Član 185

Ako sudac utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti iz člana 184. ovog zakona, rješenjem će odbiti da sastavi ispravu.

Član 186

O sastavljanju isprave sačinjava se zapisnik, u koji se unosi i način na koji je utvrđen identitet sudionika, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju isprave.

Zapisnik potpisuju sudionici i svjedoci.

Uz zapisnik se prilaže primjerak sastavljene i potpisane isprave.

Član 187

Pri sastavljanju sudskog testamenta svjedoci ne mogu biti potomci ostavljača, njegovi usvojenici i njegovi potomci, njegovi preci zaključno s djedom i bakom i njihovim potomcima prvog stupnja, njihovi srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena, bračni drugovi svih ovih osoba i bračni drug ostavljača.

Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju i na sudske tumače.

Član 188

Kad sasluša zavještača, sudac će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještača, pazeći pri tome da volja zavještača bude jasno izražena.

U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti važne za punovažnost testamenta.

Kad je to potrebno, sudac će zavještaču objasniti propise koji ograničavaju zavještača u raspolaganju testamentom.

Član 189

Nakon što zavještač sam pročita zapisnik o sudskom testamentu, te izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno unijeta, sudac će ovo potvrditi na testamentu.

Član 190

Ako je testament sastavljen u prisustvu dva svjedoka zbog toga što zavještač ne zna da čita, sudac će mu pročitati testament, a potom će ga zavještač, pošto izjavi da je to njegov testament, u prisustvu svjedoka potpisati ili staviti na njega otisak prsta.

Ako zavještač ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu ili je nijem ili je gluh, sudac će preko sudskog tumača pročitati testament, a zavještač će preko sudskog tumača izjaviti da je testament njegov.

Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a sudac će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Član 191

Ako se zapisnik o sastavljanju testamenta sastoji od više listova, oni će se prošiti jemstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskim pečatom.

Svaki list zapisnika zavještač će potpisati posebno ili na njemu staviti otisak prsta.

Na kraju zapisnika označit će se od koliko se listova sastoji testament.

Član 192

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještač nema prebivalište, sud je dužan da o tome odmah obavijesti sud na čijem području zavještač ima prebivalište.

Član 193

Ako zavještač opozove svoj testament, na opozivanje testamenta shodno će se primijeniti odredbe o sastavljanju testamenta. Opozivanje testamenta će se zabilježiti na testamentu koji se čuva u sudu.

Član 194

Sud vrši ovjeravanje sadržine isprave kada je to zakonom određeno.

Ovjeravanje isprave vrši se na samoj ispravi potpisom suca i stavljanjem pečata suda.

Po izvršenom ovjeravanju isprave sud predaje učesnicima originalan primjerak ove isprave.

2. Čuvanje isprava

Član 195

Sud je dužan primiti na čuvanje ispravu kad je zakonom za pojedine vrste isprava to izričito određeno ili kad je to potrebno radi osiguranja određenih imovinskih ili drugih prava.

Član 196

Isprava se može predati na čuvanje svakom stvarno nadležnom sudu, s tim što se identitet podnositelja isprave utvrđuje prema odredbama člana 180. stav 2. ovog zakona.

Član 197

O prijemu isprave na čuvanje sud sastavlja zapisnik, u koji se unosi način utvrđivanja identiteta podnositelja isprave i vrsta i naziv primljene isprave.

Primljena isprava će se staviti u poseban omot, zapečatiti i čuvati odvojeno od ostalih spisa.

Član 198

Kad sud prima na čuvanje testament koji nije sastavljen u sudu, zavještač ga predaje osobno u otvorenom ili zatvorenom omotu.

Kada se na čuvanje predaje otvoren testament, sudac će ga pročitati zavještaču i ukazati na eventualne nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punovažan.

Član 199

Kada su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismeno koje sadrži volju zavještača, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.

Na način propisan u članu 198. ovog zakona, sud će postupiti i kad svjedoci usmenog testamenta dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještača.

Pri uzimanju izjave svjedoka sud će utvrditi izjavu volje zavještača i okolnosti od kojih ovisi punovažnost usmenog testamenta.

Član 200

Nakon prijema isprave na čuvanje sud će podnositelju isprave izdati potvrdu.

Član 201

Ako se isprava o testamentu, osim sudskog testamenta, preda na čuvanje sudu na čijem području zavještač nema prebivalište, sud je dužan odmah o tome obavijestiti sud na čijem području zavještač ima prebivalište.

Član 202

Isprava koja se nalazi na čuvanju kod suda, vratit će se podnosiocu isprave na njegov zahtjev ili njegovom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.

O vraćanju isprave sastavit će se zapisnik u kome će se zapisati način utvrđivanja identiteta osobe kojoj se vraća isprava.

Ako se isprava vraća punomoćniku, punomoć se prilaže zapisniku i zadržava u spisu.

3. Sudski depozit

Član 203

U sudski depozit mogu se predati novac, papiri od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitog metala, kad je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.

Sud je dužan da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da dužnik može kod suda položiti za povjerioca stvar koju duguje.

Član 204

Predmeti iz člana 203. ovog zakona mogu se predati svakom stvarno nadležnom sudu.

Predmeti se predaju sudu u mjestu ispunjenja obaveze, osim ako razlozi ekonomičnosti ili priroda posla zahtijevaju da se polože u sudu u mjestu gdje se stvar nalazi, a mogu se predati i drugom sudu kad je to zakonom određeno.

Član 205

Prijedlog za predaju predmeta sadrži opis predmeta, vrijednost predmeta, razloge zbog kojih se predaje predmet, ime i prezime osobe u čiju korist se predmet predaje i uvjete pod kojima se predmet predaje.

Uz prijedlog mogu se predložiti i odgovarajući dokazi.

Član 206

Sud će rješenjem odbiti prijedlog kad ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti za prijem predmeta u depozit ili ako predlagač u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.

Član 207

Ako sud ne odbije prijedlog, donijet će rješenje o prijemu predmeta ili novca u sudski depozit i odrediti način čuvanja.

Član 208

Kad je deponovanje izvršeno u korist određene osobe, sud će tu osobu pozvati da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita ako ispuni određene uvjete za predaju.

Član 209

Ako je predmet depozita novac ili strana valuta, sud je dužan da u roku od tri dana od dana prijema, novac, odnosno stranu valutu položi na poseban račun kod zavoda za platni promet ili ovlaštene banke, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Plemenite metale, stvari izrađene od plemenitih metala i druge dragocjenosti, kao i papire od vrijednosti, sud će u roku od tri dana predati ovlaštenoj banci, ukoliko posebnim propisom nije drugačije određeno.

Druge predmete koji se ne mogu čuvati u sudskom depozitu sud će na prijedlog predlagača odrediti da se čuvaju u javnom skladištu ili u drugom pravnom licu koje se bavi čuvanjem stvari, a fizičkoj osobi samo u mjestu gdje se predmeti nalaze, ako nema pravnog lica koje obavlja djelatnost uskladištenja.

Član 210

Prije donošenja rješenja o prijemu u depozit sud će naložiti predlagaču polaganje u depozit potrebnog predujma za troškove čuvanja i rukovanja takvim predmetima.

Prije predaje predmeta na čuvanje sud će izvršiti popis i procjenu stvari i o tome sačiniti zapisnik u dovoljnom broju primjeraka.

Član 211

Ako osoba u čiju korist je predmet predat izjavi da ga ne prima, sud će o tome izvijestiti predlagača i zatražiti da se u određenom roku izjasni.

Ako osoba u čiju korist je primljen predmet u sudski depozit ne podigne predmet u roku od 15 dana, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet.

Predmeti primljeni u depozit izdaju se na osnovu rješenja suda koji je odredio prijem.

Član 212

Kad se u depozit predaju predmeti za koje predlagač ne zna kojoj osobi treba da se predaju ili ako ne zna koji od više deponiranih predmeta kome od više osoba treba da se predaju, sud će zakazati ročište i pozvati predlagača i sve zainteresirane osobe radi postizanja sporazuma kojoj osobi pripada deponirani predmet.

Ako se uredno pozvane osobe ne odazovu na ročište ili među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnici ostvaruju pravo na predmet primljen u depozitu. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu se obavještava deponent.

Ako se pokrene parnični postupak, sud će rješenjem prekinuti ovaj postupak, a ako se postupak ne pokrene, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmet iz depozita.

Član 213

Rješenje kojim se određuje izdavanje predmeta iz depozita sadrži naročito: ime i prezime ovlaštene osobe da preuzme predmet iz depozita, način, rok i uvjet za preuzimanje predmeta, kao i upozorenje na pravne posljedice ako predmet ne bude preuzet u roku u kome po zakonu zastarijeva pravo na njegovo izdavanje.

Rješenjem iz stava 1. ovog člana utvrđuju se i troškovi nastali u vezi sa čuvanjem i rukovanjem predmetima i ko je dužan da ih naknadi.

Član 214

Predmet iz depozita čuvar koga je sud odredio može izdati samo na osnovu rješenja suda i na način kako je to u rješenju određeno.

Član 215

Ako osoba u čiju korist je predmet primljen u sudski depozit ili deponent, koji je uredno pozvan da preuzme predmet, predmet ne podigne u roku od tri godine od dana prijema urednog poziva, sud će rješenjem utvrditi da je predmet postao državna svojina, odnosno da pravo raspolaganja pripada općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

Član 216

Predmet koji je na osnovu pravomoćnog rješenja iz člana 215. ovog zakona postao državna svojina sud će predati općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

O predaji predmeta iz stava 1. ovog člana sastavit će se zapisnik.

4. Poništenje isprava

Član 217

U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nužno za ostvarivanje toga prava proglasit će se da je isprava izgubila svoju važnost ako je ukradena, izgorjela ili na bilo koji način nestala ili uništena, osim ako zakonom nije zabranjeno poništenje takve isprave.

Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana može se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo, kad ne postoje podaci na osnovu kojih nadležni organ može da izda duplikat te isprave.

Član 218

O prijedlogu za poništenje isprave koju je izdao organ uprave ili pravno lice odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište izdavača isprave.

O prijedlogu za poništenje isprave, kad je u ispravi naznačeno mjesto ispunjenja obaveze, odlučuje sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja obaveze.

Ako se o prijedlozima iz st. 1. i 2. ovog člana ne može odrediti nadležnost suda, o prijedlogu za poništenje isprave odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište, prebivalište ili boravište predlagača.

Član 219

Prijedlog za poništenje isprave može podnijeti svaka osoba koja je na osnovu te isprave ovlaštena da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nastala isprava poništi.

Prijedlog za poništenje isprave sadrži: vrstu isprave, firmu, naziv i sjedište ili ime i prezime i prebivalište izdavača isprave, iznos obaveze, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunjavanja obaveze, da li isprava glasi na ime, ili na donosioca, ili po naredbi, činjenice iz kojih proizilazi da je predlagač ovlašten za podnošenje prijedloga, kao i podatke iz kojih proizilazi vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.

Uz prijedlog se, ako postoji, prilaže i prepis isprave.

Jednim prijedlogom može se zahtijevati i poništenje više isprava pod uvjetom da je mjesno nadležan isti sud.

Član 220

Ako pri prethodnom ispitivanju prijedloga iz člana 219. ovog zakona sud utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, prijedlog će se rješenjem odbaciti.

Ako prijedlog ne odbaci, sud će naložiti izdavaču isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čije se poništenje predlaže bila izdata i da li postoje i koje smetnje za sprovođenje postupka.

Član 221

Po prijemu izjašnjenja osobe iz stava 2. člana 220. ovog zakona sud će oglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.

Oglas sadrži bitne sastojke isprave potrebne za njeno identificiranje, rok u kome se mogu podnijeti prijave ili prigovori protiv prijedloga (oglasni rok), poziv da se isprava pokaže sudu ili izvijesti sud o osobi i prebivalištu osobe koja drži ispravu, upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku sa ispravom ne prijavi sudu ili ne stavi prigovor protiv prijedloga za poništenje isprave, upozorenje dužniku da po ovoj ispravi ne može punovažno ispuniti svoju obavezu, niti zamijeniti ili obnoviti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone i da imalac isprave ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Član 222

Oglas iz člana 221. ovog zakona dostavit će se svim zainteresiranim osobama i objaviti na oglasnoj tabli suda i jedanput će se objaviti o trošku predlagača u "Službenim novinama Federacije BiH" ili na drugi odgovarajući način.

Oglasni rok teče od dana objavljivanja, a ako je oglas objavljen na oba načina iz stava 1. ovog člana, oglasni rok teče od dana objavljivanja u glasilu u kojem je kasnije objavljen.

Dužnik se smije ispuniti obvezu iz isprave čije se poništenje tražiti, niti ispravu preinačiti, obnoviti ili prenijeti na drugu osobu ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je dostavljen oglas ili kad je na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništenja isprave.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravomoćno.

Dužnik se može osloboditi obaveze samo ako iznos duga uplati na depozit suda.

Član 224

Dužnik je ovlašten da zadrži ispravu čije se poništenje traži, ako mu bude podnesena radi ispunjenja obaveze ili ako je do nje došao na drugi način. Dužnik je obavezan da zadržanu ispravu odmah preda sudu kod kojeg se vodi postupak za poništenje, sa naznakom osobnog imena i adrese osobe koja mu je ispravu predala.

Član 225

Sud će obustaviti postupak za poništenje isprave ako predlagač povuče prijedlog ili ako predlagač u roku koji odredi sud ne položi u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljivanje oglasa ili ako treća osoba podnese sudu ispravu ili dokaže pred sudom postojanje isprave čije se poništenje predlaže.

Član 226

Prije donošenja rješenja sud je dužan obavijestiti predlagača o svakoj prijavi treće osobe i blagovremenosti te prijave.

Član 227

Kad sud utvrdi da su ispunjeni uvjeti za daljnje vođenje postupka, a protekne oglasni rok, zakazat će ročište i pozvati predlagača, izdavača isprave, dužnika iz isprave i sve osobe koje su se prijavile sudu ili podnijele prigovore protiv prijedloga za poništenje isprave.

Član 228

Na osnovu rezultata postupka sud donosi rješenje o poništenju isprave ili o odbijanju prijedloga.

Rješenje o poništenju isprave sadrži podatke o izdavaču isprave i predlagaču, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obaveze ako glasi na ispunjenje novčane obaveze.

Rješenje se dostavlja svim zainteresiranim osobama.

Član 229

Protiv rješenja kojim se prijedlog za poništenje isprave odbacuje ili odbija ili postupak obustavlja žalbu može izjaviti samo predlagač.

Protiv rješenja o poništenju isprave žalbu mogu izjaviti izdavač isprave i dužnik iz te isprave, kao i osobe ovlaštene na osnovu isprave, ako nisu predlagači.

Član 230

Pravomoćno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova isprava.

Na osnovu pravomoćnog rješenja o poništenju isprave, predlagač može od dužnika zahtijevati ostvarivanje svih prava koja proističu iz te isprave ili mu na osnovu nje pripadaju, a može zahtijevati i da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 231

Ako je prije početka primjene ovog zakona doneseno prvostepeno rješenje kojim se postupak pred prvostepenim sudom okončava, daljnji postupak sprovest će se po odredbama ovog zakona.

Član 232

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni list SR BiH", broj 10/89) i drugi zakoni o vanparničnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 233

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o izmjeni
Zakona o vanparničnom postupku

("Sl. novine FBiH", br. 39/2004)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Napomena:

* Odredbe čl. 91. do 145. Zakona o vanparničnom postupku ("Sl. novine FBiH", br. 2/1998, 39/2004 i 73/2005) prestale su da važe danom početka primjene Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 80/2014), odnosno 10. januara 2015. godine.